

## **ĐÔI NÉT VỀ NỀN KINH TẾ BỜ BIỂN NGÀ**

### **(Cập nhật tháng 7/2014)**

#### **I/Một số thông tin cơ bản về Bờ Biển Ngà:**

- + Diện tích: 322.460 km vuông, bờ biển dài 560 km.
- + Dân số: 22,4 triệu người, 51% người sống ở thành thị; tỷ lệ tăng dân số là 3,3%
- + Mức tăng trưởng của nền kinh tế: 9,6% năm 2012 và 8,5% năm 2013
- + GDP bình quân đầu người: 1.300 Euro
- + Bờ Biển Ngà có biên giới với: Liberia và Ghi nê về phía Tây, Mali, Burkina Faso về phía Bắc, Ghana về phía Đông.
- + Các nước nhập khẩu chính hàng hóa của Bờ Biển Ngà gồm: Mỹ; Đức và Hà Lan; các nước cung cấp hàng hóa cho Bờ Biển Ngà gồm: Trung quốc, Pháp và Negeria.

Dưới sự lãnh đạo của Tổng thống OUATARA từ năm 2011, với việc được dỡ bỏ các lệnh cấm vận về kinh tế và sự giúp đỡ có hiệu quả của FMI, của câu lạc bộ Paris (giảm đến 78% số nợ) nền kinh tế Bờ Biển Ngà đã và đang dần được phục hồi; nền kinh tế này đang tập trung đầu tư vào các cơ sở hạ tầng, nhất là giao thông, năng lượng (nước và điện) cũng như lĩnh vực viễn thông ... Hiện nay tình hình chính trị của Bờ Biển Ngà đã được ổn định, cho phép Ngân hàng phát triển Châu Phi (BAD) quay trở lại sau 10 năm phải chuyển sang Tunisie.

#### **II/ Các lĩnh vực kinh tế của Bờ Biển Ngà.**

##### **1/ Lĩnh vực Nông nghiệp:**

Nền kinh tế của Bờ Biển Ngà chủ yếu dựa vào nông nghiệp. Lĩnh vực nông nghiệp chiếm 25% GDP của Bờ Biển Ngà; sử dụng 2/3 lao động. Nhờ kết quả thu được trong sự nghiệp phát triển nông nghiệp, nhất là xuất khẩu, Bờ Biển Ngà được xếp vào những nước xuất khẩu nông sản hàng đầu Châu Phi và Thế giới. Chỉ riêng cà phê và ca cao đã chiếm 2/3 diện tích canh tác của Bờ Biển Ngà, trong đó chủ yếu là ca cao; cây bông, cây dầu cọ, cây điều và cao su chiếm số diện tích còn lại.

Bờ Biển Ngà là một trong những nước sản xuất ca cao hàng đầu thế giới, một trong những nhà xuất khẩu hạt ca cao lớn nhất thế giới (1,4 triệu tấn), cà phê (130 ngàn tấn), dầu cọ (390 ngàn tấn), hạt điều (450 ngàn tấn). Tỷ trọng

hàng nông sản trong tổng kim ngạch xuất khẩu của Bờ Biển Ngà là 40%. Sản xuất cao su của Bờ Biển Ngà tăng lên không ngừng trong những năm qua (255 ngàn tấn). Bờ Biển Ngà cũng là nước sản xuất và xuất khẩu dầu thô và gas. Một số ngành khai khoáng cũng đã hình thành ở nước này, như các loại khoáng sản quý hiếm, vàng, kim cương, niken, mangan, sắt ....

Trong lĩnh vực nông nghiệp, hiện nay rất nhiều các doanh nghiệp nước ngoài(đến từ các nước như Mỹ, Hà Lan, Pháp, Thụy sĩ, Trung quốc, Indonesia, Úc, Nam Phi ...) đã đầu tư và kinh doanh khá thành công ở Bờ Biển Ngà từ nhiều năm nay

**2/ Lĩnh vực công nghiệp:** Chiếm 63%/toàn bộ nền công nghiệp của Khu vực Tây Phi nói tiếng Pháp. Lĩnh vực này chiếm 1/3 GDP của Bờ Biển Ngà; thị phần của các sản phẩm chế biến nội địa chiếm bình quân khoảng 30%, trong đó: 10% cà phê được chế biến tại Bờ Biển Ngà, 3% hạt điều, 2% cao su tự nhiên và 2% bông ...

Những ngành chủ yếu trong lĩnh vực công nghiệp gồm:

- + Chế biến thực phẩm (đường, sữa, cá thu, mỳ, bánh quy, kẹo, bia, nước uống có gas, dầu ăn, bột, thức ăn gia súc ...)
- + Vật liệu xây dựng (xi măng, bê tông, gạch, tôn ...)
- + May mặc (quần đùi, tất, khăn, quần áo lót ...)
- + Các sản phẩm hóa chất (sơn, dung môi, sản phẩm bảo quản, nhựa, phân bón ...); các sản phẩm dược phẩm (thuốc viên và dung dịch).
- + Các sản phẩm chăm sóc cho con người (nước gội đầu, giấy vệ sinh, khăn ăn, nước hoa và các sản phẩm mỹ phẩm khác).
- + Năng lượng (thủy điện và các nhà máy nhiệt điện chạy bằng gas), lọc dầu.
- + Sản xuất Carton các loại.

Về góc độ doanh nghiệp: Hiện nay có sự cạnh tranh khá gay gắt tại Bờ Biển Ngà giữa các doanh nghiệp đến từ các nước và vùng lãnh thổ như sau: Bờ Biển Ngà, Liban, Pháp, Đức, Anh, Italy, Thụy sĩ, Indonesia, Tây Ban Nha, Nam Phi, Ma rốc, Thổ Nhĩ Kỳ, Tunisie, Trung quốc.

### **3/ Lĩnh vực dịch vụ:**

Lĩnh vực dịch vụ đóng góp đến 50% GDP của Bờ Biển Ngà, sử dụng 22% lao động. Ngành viễn thông có mức độ tăng trưởng khá mạnh; hiện nay 6 nhà mạng đang hoạt động khai thác tại thị trường Bờ Biển Ngà. Bờ Biển Ngà có hệ thống phân phối bán buôn lớn nhất khu vực, hệ thống này gồm: Sté Ivoirienne de Promotion des Supermarchés de Distribution de Côte d'Ivoire, CARREFOUR với CFAO, các trung tâm thương mại ORCA, Bricolage; các Công ty nhượng quyền như PAUL, HIPPOPOTAMUS, MANGO ....

Lĩnh vực thông tin và in ấn rất sôi động với 60 tờ báo các loại được xuất bản hàng ngày. Lĩnh vực du lịch có tiềm năng phát triển rất lớn. Lĩnh vực ngân hàng, có 26 nhà băng đang hoạt động tại Bờ Biển Ngà. Lĩnh vực bảo hiểm hoạt động tốt. Vận tải hàng không có nhiều triển vọng; hiện có nhiều hãng hàng không thế giới mở đường bay đến Bờ Biển Ngà như: Air France, Corsair, Tunisair, Air Algerie, Royal Air Maroc... Bờ Biển Ngà có đường sắt đến Burkna Faso.

Các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực này gồm các doanh nghiệp của Bờ Biển Ngà, Li Băng, Pháp, Nigeria, Ma rốc, Tunisie, nam Phi, Anh, Mỹ, Hnaf quốc, Canada, Đức, Bỉ, Luxembourg.

### **III/ Ngoại thương của Bờ Biển Ngà năm 2013:**

Năm 2013, trao đổi thương mại của Bờ Biển Ngà tăng trưởng khá khiêm tốn (+ 2%), sau năm tăng trưởng đạt mức kỉ lục năm 2012 là 25%; trở lại mức tăng trưởng đạt được thời kì trước khủng hoảng 2010 . Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu năm 2013 đạt 16 tỷ Euro, trong đó nhập khẩu đạt 7,5 tỷ Euro, tăng 3,5% so với 2012 ; xuất khẩu đạt 8,5 tỷ EURO, tăng chỉ có 1,1%. Do vậy, thặng dư thương mại của Bờ Biển Ngà cũng giảm theo. Tuy nhiên, tỷ lệ bù đắp giữa xuất khẩu và nhập khẩu vẫn đạt 113%; Bờ Biển Ngà vẫn là nước duy nhất trong khối UEMOA (Liên minh kinh tế và tiền tệ Tây Phi) thặng dư thương mại.

Về cơ cấu xuất khẩu: Nhóm hàng nông sản chiếm 38%, xăng dầu 29%, nhóm hàng bán thành phẩm chiếm 18%. Trong nhóm hàng nông sản thì kim ngạch xuất khẩu cà phê và ca cao chiếm trên 50%, đạt 3,13 tỷ Euro, tăng 12% so với năm 2012. Nhóm xăng dầu, trong đó mặt hàng dầu thô và khí Hydrocatur chiếm gần 50% thị phần của nhóm giảm kim ngạch xuất khẩu đến 11% trong

năm 2013 dẫn đến kim ngạch xuất khẩu của Bờ Biển Ngà năm 2013 chỉ tăng 1,1%.

Về cơ cấu nhập khẩu của Bờ Biển Ngà khá đa dạng, trong đó hàng bán thành phẩm và nguyên liệu chiếm 44% thị phần; hàng tiêu dùng 39%; thiết bị chiếm 17%. Năm 2013, kim ngạch nhập khẩu chỉ tăng 3,5%, sau khi đạt mức tăng kỉ lục năm 2012 là 57%.

Đối tác thương mại của Bờ Biển Ngà: Châu Âu chiếm 35 % thị phần, trong đó riêng EU chiếm 30%: dẫn đầu là Pháp 8%, Hà Lan 6%, Đức 5%, Italy 2%. Châu Phi chiếm vị trí thứ 2, chiếm 32% thị phần, trong đó đứng vị trí số 1 là Negeria, chiếm 16% thị phần, như vậy là chiếm 50% kim ngạch buôn bán của cả Châu Phi với Bờ Biển Ngà; Nigeria đã trở thành đối tác lớn nhất của Bờ Biển Ngà. Châu Á đứng vị trí thứ 3, chiếm thị phần 17%; Trung quốc xếp vị trí số 1 trong số các nước Châu Á có quan hệ buôn bán với Bờ Biển Ngà, chiếm 4% thị phần, như vậy còn tương đối khiêm tốn so với quan hệ của Trung quốc với các nước Châu Phi khác. Tuy nhiên, với các nước châu Phi và Châu Á, ngoài phần thống kê kim ngạch theo con số chính thống, còn phải kể đến một số lượng đáng kể kim ngạch buôn bán qua con đường không chính thức (buôn lậu), thông qua các giao dịch bằng đường bộ quan biên giới.

#### **IV/ Đầu tư nước ngoài vào Bờ Biển Ngà năm 2013:**

Theo số liệu của Trung tâm xúc tiến đầu tư của Bờ Biển Ngà (Agence Locale de Promotion des Investissements), năm 2013 Bờ Biển Ngà thu hút 621 triệu Euro, gấp 3 lần vốn đầu tư FDI năm 2012. Vốn đầu tư này chủ yếu tập trung vào 5 lĩnh vực: Viễn thông 29%, công nghiệp không kể phần xây dựng 25%, vận tải 18%, khách sạn 10%. Các nước có vốn đầu tư chủ yếu vào Bờ Biển Ngà năm 2013 gồm: Maurice 24%, Vương quốc Anh 22%, Togo 11 %, Pháp 10%, Singapore xếp vị trí thứ 5, chiếm 8% thị phần, Li Băng xếp vị trí thứ 6 chiếm 6% thị phần, trong khi Trung quốc chỉ xếp vị trí thứ 10 chiếm 2% thị phần.

Theo số liệu của CNUCED công bố năm 2012, tại khu vực Tây Phi, Bờ Biển Ngà đã trở thành nơi thu hút hấp dẫn nhất đối với các nhà đầu tư vào khu chế xuất . Tuy nhiên, nước này vẫn còn khoảng cách khá xa về mức độ huy động vốn FDI so với một số nước có quy mô nhỏ hơn như Liberia và Sierra Léon do các nước này có sức thu hút mạnh về lĩnh vực mỏ. Trong khu vực, Nigeria và Ghana là hai nước thu hút vốn đầu tư FDI chủ yếu, với số vốn năm

2012 lần lượt là 7 tỷ và 3 tỷ USD; số vốn này tương đương với tổng số vốn FDI của Bờ Biển Ngà trong 15 năm trở lại đây.

Theo số liệu của Ngân hàng Pháp, năm 2012 Bờ Biển Ngà thu hút 37 triệu Euro vốn đầu tư từ Pháp; tổng vốn FDI của Pháp tại Bờ Biển Ngà giai đoạn 2005 – 2012 là 735 triệu Euro . Kết quả này đưa Bờ Biển Ngà trở thành nước tiếp nhận vốn đầu tư thứ 10 của Pháp tại khu vực Nam Sahara, thứ 4 tại khu vực Tây Phi, sau Sénégal, Ghana và Nigeria.

Môi trường pháp lý về FDI và chính sách thu hút đầu tư: Theo xếp loại «Doing business 2014», môi trường kinh doanh của Bờ Biển Ngà đã được cải thiện rất nhiều trong 2 năm trở lại đây, nhờ Bờ Biển Ngà đã: Áp dụng Luật đầu tư mới; thành lập Tòa án Thương mại; hình thành khung đối thoại với khu vực tư nhân; áp dụng chế độ một cửa khi thành lập doanh nghiệp; nước này đã tham gia câu lạc bộ 10 nước năng động nhất trong việc cải cách, nhờ vậy đã giúp Bờ Biển Ngà tăng thêm 10 bậc, xếp vị trí thứ 167 /189 nước năm 2013.